

با عمل نشان دهیم

تجربه کار گروهی منطقه کم‌برخوردار

شبیم محمدزاده

توجه به کمبودهای موجود، کار تیمی و گروهی از مهم‌ترین مهارت‌هایی است که باید تعلیم داده شود، چرا که مخاطب اصولاً نمی‌داند چگونه باید کار تیمی انجام دهد.

همیشه در کلام مولا علی (علیه‌السلام) و همچنین بزرگان دین به ما گفته می‌شود: پیشوا یا معلم یا مدیر، در تربیت و آموزش اول باید خودش را مؤدب به آداب کند تا شایسته آموزش دیگران باشد. لذا برای اینکه دانش‌آموزان کار گروهی را یاد بگیرند، اول باید خودمان این‌گونه عمل کنیم. اگر قرار است مراسمی در مدرسه برگزار شود یا جابه‌جایی انجام گیرد، همه با هم با یکدلی و همراهی این کار را انجام دهند و از بالاترین مقام در مدرسه تا جزءترین فرد مجموعه و دانش‌آموزان این را ببینند. در اینجا دیگر طبقه خاص اجتماعی، مقام و منصب و همچنین قومیت معنا و مفهوم ندارد. آنچه مهم است، همدلی و همزبانی است. همه تیم برای رسیدن به هدف خرد و کلان همدلی کامل و کار مشترک را تجربه می‌کردند و همه ناظران هم این موضوع را درک می‌کردند.

در این میان، ناخواسته اشتباهات و خطاهایی هم پیش می‌آیند، اما مهم این بود که اشتباهات به‌طور منصفانه

برای خدمت در مناطق محروم باید به مسائلی توجه کرد. فردی که مشتاق خدمت در این مناطق است، مطمئناً هدف اصلی او جلب رضایت خداوند است. برای رسیدن به این هدف، اول باید شناختی هر چند مختصر نسبت به مردم بومی و فرهنگ و سنت‌های آنان داشته باشد. دوم شناخت کمبودها، دردها و مصائب و مشکلاتشان است تا با مدد الهی و یاری و همدلی و همراهی خودشان و استفاده از ظرفیت‌های فردی و جمعی و امکانات بومی و غیربومی آن را رفع کرد. سوم، داشتن مهارت‌های لازم مریگیری اجتماعی و آموزشی برای تعامل سازنده با نوجوانان در محیط آموزشی است.

یکی از مراکز مهم نیازمند به خدمات فرهنگی در مناطق محروم، مدرسه است؛ فرصتی مناسب برای آموزش و در نهایت هدایت و بهره‌برداری از نیرو و انرژی نسل جوان و شکوفایی استعدادها و فرزندان ایران زمین.

اولین قدم ایجاد ارتباط با نسل جوان، اعتمادسازی و نشان دادن حسن نیت و درک شرایط آنان است. خیلی از کارهای بزرگ بدون همکاری گروهی به موفقیت منجر نمی‌شوند. بنابراین، برای رسیدن به نتیجه مطلوب در ارائه خدمات، با

غلط اجتماعی موجود در منطقه برمی‌گردد. ولی زمانی که متوجه مفهوم و تأثیر کار می‌شدند، برای اینکه در کنار هم ساعت خوشی را داشته باشند و به خصوص وقتی می‌دیدند حتی مربیان هم آن کارها را انجام می‌دهند، آن‌ها هم ترغیب می‌شدند در آن فعالیت مشارکت کنند. یکی از برنامه‌های اردو نقد همدیگر است. این انتقادات نه تنها باعث کدورت نمی‌شود، بلکه همدلی آن‌ها را بیشتر می‌کند. دانش‌آموزان از ابتدا می‌دانستند در پایان اردو، طبق قواعدی مشخص، عملکرد تیم‌ها و بعضی افراد ارزیابی می‌شود. به این ترتیب، آن‌ها متوجه اشکالات و ایرادهای خود می‌شوند؛ ضمن اینکه آموخته‌اند، خیلی اوقات نقدهای بجا به کمالات آن‌ها اضافه می‌کند.

آموزش شیوه‌های تفکر انتقادی و اصول انتقاد (با توجه به تفاوت این دو باهم) از ضروری‌ترین کارها برای انجام پروژه‌ی مشترک تیمی است. دانش‌آموزانی که در پروژه‌ی کار مشترک تیمی و گروهی فعالیت می‌کنند، به کمالات بیشتر دست می‌یابند. زمانی که به اردوهای برون‌شهری می‌روند، در قسمی از اردو که مخصوص خرید سوغاتی است، گاهی متوجه می‌شوند دوستانشان توانایی خرید سوغاتی و بودجه لازم را ندارند و آن‌ها هم از خرید کردن امتناع می‌کنند.

اگر در مسیرهای طولانی سفر متوجه خستگی دوستانشان شوند، مدتی به بهانه‌های گوناگون جای خود را ترک می‌کنند تا فضای بیشتری برای استراحت دوستانشان فراهم کنند. به عبارت دیگر، روحیه ایثار و از خودگذشتگی یکی از دستاوردهای جالب و دور از انتظار انجام کار گروهی و تیمی بود که

در مدرسه‌های شبانه‌روزی و اردوهای آن به خوبی دیده می‌شد. همه آن‌ها نمونه‌های کوچکی از همدلی و همراهی و کار تیمی همکاران و دانش‌آموزان بودند که در شرایط بسیار سختی صورت گرفتند. فعالیت ما در منطقه‌ای انجام می‌پذیرفت که محدودیت، آن هم به تمام معنا، وجود داشت. برای بهتر انجام پذیرفتن فعالیت تیمی در بین نوجوانان مناطق محروم، دو نکته مهم وجود دارد و یک اصل؛

نکته‌ها

۱. خود مربیان اصول کار گروهی و تیمی را بدانند.
۲. مربیان با دقت و صبر و رعایت حال و معلومات مخاطب بخش‌های کار تیمی را تعلیم دهند.

اصل

دانش‌آموز فقط وقتی به کار تیمی تن می‌دهد که ببیند خود مربیان اهل کار کردن و کار تیمی کردن هستند.

و با رعایت همه جوانب شخصی و جمعی بررسی و اصلاح می‌شدند.

یکی از مسائلی که باید جوانان مادر مدرسه، به خصوص در مناطق محروم، بیاموزند، آموزش کار گروهی و اولویت‌دادن به اهداف گروه است. این مسئله در همه مدرسه‌ها اهمیت دارد ولی در مناطق کم‌پرخوردار، به دلیل تراکم مشکلات، بیشتر حس می‌شود. یکی از فعالیت‌هایی که به این موضوع کمک کرد، اردوهای شبانه‌ی دانش‌آموز همراه با مربی در مدرسه است. تمام فعالیت‌هایی که در این اردو انجام می‌گرفتند، از ابتدا تا انتها، با حضور خود دانش‌آموزان و با میل و رغبت آنان انجام می‌پذیرفتند.

برای رسیدن به تجربه کار گروهی بچه‌ها در اردوهای مدرسه، ابتدا اهداف اردو و اهداف کار گروهی با صبر و حوصله و به صورت گفت‌وگوی جمعی، کاملاً تبیین می‌شد. سپس انواع فعالیت‌ها تعریف می‌شدند و گروه‌های دانش‌آموزی شکل می‌گرفتند؛ خریدها، نظافت‌ها، تنظیم برنامه‌های اردو، خدمات جانبی اردو، فعالیت‌های تفریحی و آموزشی تا ریزترین امور مانند ظرف‌شستن و مرتب کردن کفش‌ها و نظافت نهایی محل اردو. در قدم بعدی تیم‌ها بین خود تقسیم مسئولیت می‌کردند و همین‌طور شرح وظایف‌ها تعیین می‌شد و بچه‌ها در مرحله بعد کار خود را آغاز می‌کردند. گاهی انجام بعضی کارها برای عده‌ای سخت بود و آن را در شأن خود نمی‌دیدند. این حالت به تعریف

پیشوا یا معلم یا مدیر، در تربیت و آموزش اول باید خودش را مؤدب به آداب کند تا شایسته آموزش دیگران باشد